

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Стрижак О. О., канд. екон. наук, доцент кафедри туризму
Алдошина М. В., канд. екон. наук, доцент кафедри туризму
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

До економічних функцій туризму, в першу чергу відносять збільшення дохідної частини бюджету країни за рахунок податків, залучення іноземної валюти та відповідних інвестицій, які спрямовані на розвиток елементів інфраструктури. За інформацією UNWTO найбільші прибутки від розвитку туристичної галузі отримують країни Західної Європи та США. В цьому контексті актуальності набувають питання визначення взаємозв'язку між показниками ВВП як основного індикатору економічного розвитку та основних показників діяльності туристичного сектора.

Для реалізації завдань дослідження було відібрано країни, що входять в топ-10 рейтингу UNWTO за прибуттями і надходженнями від туризму. Дані по країнам представлені в табл. 1 і 2. Також для аналізу до цього переліку були додані дані по Україні, щоб виявити відмінності та подібні аспекти для подальшої розробки практичних рекомендацій щодо розвитку туристичного сектору України.

Таблиця 1

Міжнародні туристичні прибуття за даними UNWTO [1]

Країни (ранг)	(млн.)		Зміни (%)	
	2015	2016*	15/14	16*/15
1 Франція	84,5	82,6	0,9	-2,2
2 США	77,5	75,6	3,3	-2,4
3 Іспанія	68,5	75,6	5,5	10,3
4 Китай	56,9	59,3	2,3	4,2
5 Італія	50,7	52,4	4,4	3,2
6 Об'єднане королівство Великобританії	34,4	35,8	5,6	4,0
7 Німеччина	35,0	35,6	6,0	1,7
8 Мексика	32,1	35,0	9,4	8,9
9 Таїланд	29,9	32,6	20,6	8,9
10 Туреччина	39,5	...	0,8	...

З метою виявлення взаємозалежності між туристичними потоками та ВВП була розрахована кореляція Персона по країнам, що

входять в топ світового рейтингу за туристичними потоками, а також по Україні. Вибір кореляції Пірсона обумовлений тим, що дані для даного аналізу виражені в номінальних шкалах.

Таблиця 2

Надходження від міжнародного туризму за даними UNWTO [1]

Країни (ранг)	дол. США				Місцеві валюти	
	(млрд.)		Зміни (%)		Зміни (%)	
	2015	2016*	15/14	16*/15	15/14	16*/15
1 США	205,4	205,9	7,0	0,3	7,0	0,3
2 Іспанія	56,5	60,3	-13,3	6,9	3,8	7,1
3 Таїланд	44,9	49,9	16,9	11,0	23,0	14,7
4 Китай	45,0	44,4	2,1	-1,2	3,6	5,3
5 Франція	44,9	42,5	-22,9	-5,3	-7,6	-5,1
6 Італія	39,4	40,2	-13,3	2,0	3,8	2,3
7 Об'єднане королівство Великобританії	45,5	39,6	-2,3	-12,9	5,2	-1,4
8 Німеччина	36,9	37,4	-14,8	1,4	2,0	1,7
9 Гонконг (Китай)	36,2	32,9	-5,8	-9,1	-5,8	-9,0
10 Австралія	28,9	32,4	-8,2	12,3	10,2	13,5

Аналіз проводився за період з 1995 по 2016 рр. на основі даних [1; 2]. Результати розрахунків представлені в табл. 3.

Таблиця 3

Кореляційна залежність між показниками ВВП і туристичними потоками

Показники	Кількість прибуттів	Кількість вибуттів	Надходження (дол. США)	Витрати (дол. США)
Франція				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,90	0,92	0,87	0,95
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,89	0,92	0,86	0,95
Великобританія				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,92	0,73	0,91	0,90
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,93	0,69	0,92	0,87
Україна				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,86	0,88	0,82	0,98
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,90	0,85	0,87	0,96

Іспанія				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,70	0,86	0,95	0,96
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,72	0,88	0,96	0,96
Китай				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,89	0,99	0,85	0,89
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,88	0,99	0,85	0,90
Італія				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,93	0,83	0,83	0,80
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,94	0,81	0,83	0,79
Німеччина				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,99	0,56	0,92	0,84
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,99	0,57	0,92	0,84
Мексика				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,78	0,95	0,91	0,97
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,82	0,96	0,92	0,97
Таїланд				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,95	0,98	0,95	0,96
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,95	0,98	0,95	0,95
Туреччина				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,95	0,68	0,94	0,92
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,94	0,68	0,93	0,91
США				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,88	-0,05	0,90	0,97
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,89	-0,06	0,92	0,97
Гонконг				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,96	0,78	0,94	0,94
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,96	0,79	0,95	0,95
Австралія				
ВВП (ПКС) на душу населення (дол. США)	0,92	0,97	0,96	0,95
ВВП (ПКС) (дол. США)	0,94	0,99	0,96	0,95

Як видно з табл. 3, існує сильна кореляційна залежність між аналізованими показниками. Це дає підстави для висновку про існування сильного взаємозв'язку між туристичними потоками та

економічними показниками розвитку країн, що виражаються у ВВП, як в абсолютному вираженні, так і на душу населення.

Таким чином, встановлено значний зв'язок і взаємовплив сектора туризму і ВВП для більшості проаналізованих країн. Результати кореляційного аналізу також показали, що туристичні потоки позитивно пов'язані з ВВП. Це пояснюється тим, що туристичні товари і послуги самі по собі є предметом другої необхідності (а часто відносяться до предметів розкоші), попит на які істотно збільшується при зростанні рівня доходу. При цьому збільшення туристичних потоків здійснює позитивний вплив на загальну економічну ситуацію в країні, стимулюючи створення нових робочих місць, зменшуючи безробіття і збільшуючи податкові надходження в бюджет. В цілому це дає підстави для висновку про важливість туристичного сектора для економіки країни.

Список джерел інформації

1. World Tourism Organization : <http://www2.unwto.org>.
2. World Development Indicators : <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>

INVESTMENT POLICY AS A TOOL OF DEVELOPMENT OF THE RECREATION AND TOURISM INDUSTRY OF UKRAINE

Tymoshenko K.V., PhD in Economics, Associate Professor
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Ukraine is one of the countries that have great potential for attracting investment. As it is rich in natural resources and has a favorable climate, the tourism sector becomes a promising investment area. Nowadays, tourism is a part of the daily life of the majority of the population, and it is also one of the leading sectors of the world economy. At the present stage, tourism has acquired the scale of the most powerful sector of the world economy and this is the sector of the economy that deserves more attention in Ukraine for development, since it can provide a significant contribution to the state economy in the form of new jobs, an increase in revenues from foreign economic activity and replenishment of the state budget through the payment of taxes [3].

At present, despite the natural, historical, cultural and recreational potentials available, Ukraine does not have a real opportunity to meet all domestic recreational needs. One of the many reasons for this situation is